

BULETIN INFORMATIV

STOP FALS!

**Narațiuni false despre război
și mesaje care instigă la ură**

nr. 3 (6)

decembrie 2022 /
februarie 2023

DIN SUMAR

- 2** Informația corectă nu poate dezinforma și incita la ură
- 3** FALS: Parlamentul European a cerut Republicii Moldova să legalizeze căsătoriile persoanelor de același sex, să vândă pământul străinilor și să lichideze spitalele
- 5** RUSOFOBIA, un pseudo-motiv pentru presiuni, victimizare și justificare a agresiunii militare
- 6** Un an nou, trucuri vechi
- 8** „Refugiații nu sunt bineveniți” – Cum minte propaganda rusă despre refugiații ucraineni
- 9** Fabrica de clone „Ilan Șor pentru popor” și sutele de trolli care-i lustruiesc imaginea
- 10** Rusia amenință militar, informațional și politic Republica Moldova. Chișinăul ia măsuri de consolidare a securității și mizează pe sprijinul partenerilor occidentali
- 12** FALS: În școlile din Moldova sunt scoase din uz noțiunile de „mamă” și „tată”
- 14** Antisemitismul și dezinformarea pro-Kremlin
- 15** O ceartă dintre cumpărător și vânzătoare a degenerat într-un conflict interetnic: Ce s-a întâmplat în realitate
- 16** INFOGRAFICA. Falsuri despre războiul Rusiei împotriva Ucrainei

Ediție realizată de:

Mariana Jacot, reporteră la Asociația Presei Independente (API), mariana.jacot@api.md

Redactora ediției: Lilia Zaharia, fact-checker

Design: Angela Ivanesi

Traducătoare: Lilia Botnariuc
Ludmila Skokova

www.stopfals.md

Acest buletin este editat de Asociația Presei Independente (API), în cadrul proiectului „Despre dezinformare de la ușă la ușă”, implementat de Asociația Presei Independente (API) cu suportul IMS (International Media Support). Opiniile exprimate aparțin autorilor proiectului și nu corespund neapărat finanțatorului.

Informația corectă nu poate dezinforma și incita la ură

Irina Corobcenco,
*responsabilă de
monitorizarea
discursului de ură,
Asociația Promo-LEX*

Acum un an, armata rusă a atacat Ucraina, provocând un război agresiv și nejustificat. Pe lângă masacrele pe care le provoacă armata rusă în țara vecină, în rețelele sociale și în media de propagandă, falsurile și mesajele de instigare la ură merg mână în mână. Irina Corobcenco, expertă în domeniul libertăților și drepturilor fundamentale ale omului de la Asociația Promo-LEX ne recomandă cum să citim printre rânduri și să evităm să cădem în capcana dezinformării și a instigării la ură.

Imaginați-vă o librărie cu 10 etaje. La parter se găsește secțiunea Radio, la etajul I este secțiunea TV, iar ultimele etaje reprezintă secțiunea Internet. Fiecare poate vizita liber librăria, unde poate accesa diverse produse informaționale. Pentru unele produse din cele trei secțiuni trebuie să plătească o anumită sumă de bani, însă majoritatea produselor sunt gratuite. Librăria își asumă responsabilitatea pentru asigurarea accesului liber la produsele informaționale, însă nu și pentru calitatea lor.

Complicat? Mai curând, provocator. Toți ne dorim să avem acces la informație obiectivă, însă provocarea este să știm ce înseamnă „informație obiectivă” și de ce avem nevoie de aceasta.

Echilibru dintre opinii și fapte

Informația obiectivă este despre echilibru între opinii și fapte, prezentate echilibrat în urma unui proces de documentare și verificare, și prin evitarea oricărei forme de discriminare și discurs de ură. Altfel spus, nu poți prezenta războiul Rusiei împotriva Ucrainei, având doar opinia unui reprezentant al Kremlinului, nu și al unuia de la Kiev, așa cum nu poți pretinde că ai prezentat fapte despre acest război, utilizând imagini din conturile unor persoane necunoscute din TikTok, Instagram sau Telegram și evitând să verifici datele oficiale și alternative, și să vorbești despre ele. Și da, nu poți prezenta discursul lui Vladimir Putin despre „deucrainizarea” ucrainenilor ca „informație corectă” când acesta este un mesaj de ură.

Vorba din popor cu „regulile sunt date ca să fie încălcate” transformată într-un soi de principiu, ne (poate) face vulnerabili, iar informația (in)corectă ne modelează opiniile, convingerile și atitudinile. Iată de ce, când intrați în librăria cu produse informaționale (și este bine să o faceți cât mai des), mergeți prin toate secțiunile. Informați-vă din cel puțin 3 surse diferite.

Evitați să citiți doar titlurile, ele nu sunt știri și nu vă informează, ele doar vă atrag atenția asupra unui subiect. Citiți cu atenție informația de sub titlu. Dacă lipsesc opiniile tuturor părților, căutați un alt produs informativ. Dacă lipsesc date care să justifice sau clarifice un fapt, căutați un alt produs. Dacă mesajele din produs stârnesc un sentiment de dezgust, frică sau ură față de un anumit grup social prezentat ca fiind diferit doar pentru că aparține unei anumite naționalități, vorbește o anumită limbă, împărtășește o anumită religie etc. – căutați un alt produs. Alt produs, altă secțiune, altă sursă.

După un an de război, trebuie să înțelegem un lucru – o știre care informează nu poate dezinforma și incita la ură.

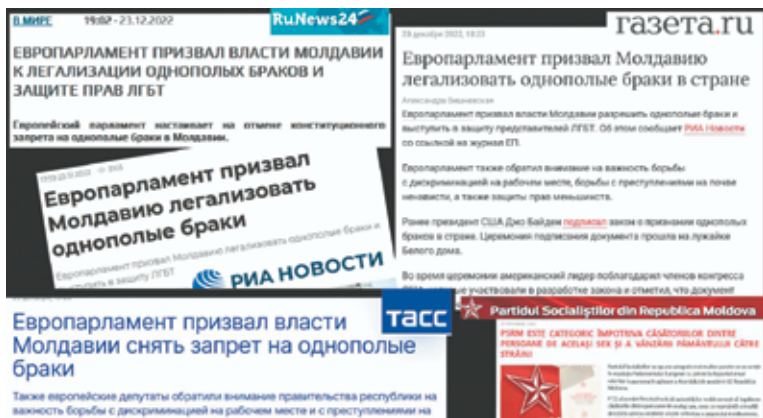
FALS: Parlamentul European a cerut Republicii Moldova să legalizeze căsătoriile persoanelor de același sex, să vândă pământul străinilor și să lichideze spitalele

AUTOR: ILIE GULCA
(publicat la 29 decembrie 2022)

Instituții media cu politică editorială pro-Kremlin, surse rusești oficiale dar și site-uri partinice de la noi au publicat informații speculative, unele chiar false referitoare la Rezoluția Parlamentului European cu privire la punerea în aplicare a Acordului de asociere UE-Republica Moldova. Aceste surse au dezinformat că Parlamentul European (PE) ar cere Republicii Moldova, ca o condiție de aderare la UE, să permită căsătoriile persoanelor de același sex, vânzarea pământurilor străinilor și să lichideze obiective ale infrastructurii sociale la nivel local. Toate aceste afirmații sunt speculative. Rezoluția a fost adoptată mai mult de jumătate de an în urmă și conține recomandări de respectare a drepturilor omului și de eficientizare a cheltuielilor publice prin implementarea unor politici naționale de dezvoltare regională.

Agenția media de stat rusească [Ria.ru](http://ria.ru) a publicat recent o știre în care afirmă că «Европейский парламент призывает Молдавию отменить конституционный запрет на однополые браки, установленный в 1994 году, и принять меры по борьбе с дискриминацией ЛГБТИ-лиц» (în

traducere: „Parlamentul European solicită Republicii Moldova să ridice interdicția constituțională a căsătoriilor între persoane de același sex stabilită în 1994 și să ia măsuri pentru combaterea discriminării persoanelor LGBTI”. Același mesaj l-a transmis și agenția de stat TASS în știrea «Европарламент

призвал власти Молдавии снять запрет на однополые браки» (în traducere: „Parlamentul European a cerut autorităților Republicii Moldova să ridice interdicția căsătoriilor între persoane de același sex”). Site-ul rusesc a citat o sursă din Republica Moldova, [Newsmd.md](#), dar link-ul nu duce la un anumit articol, ci la interfața acestei publicații.

În aceeași zi, pagina electronică a Partidului Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM), [Socialistii.md](#), a publicat și a distribuit în rețeaua Facebook un comunicat în care acest partid anunță că „se opune categoric mai multor puncte ce se conțin în rezoluția Parlamentului European cu privire la Raportul anual referitor la punerea în aplicare a Acordului de asociere UE-Republica Moldova”. Între altele, în comunicatul PSRM se spune că Rezoluția încurajează autoritățile moldovenești să permită vânzarea de terenuri agricole cetățenilor străini, ceea ce „înseamnă că pământul moldovenesc – principala bogăție a poporului nostru – va fi acaparat de cetățeni și companii străine”. La fel, se afirmă că Parlamentul European ar solicita „optimizarea raioanelor și primăriilor, lichidarea infrastructurii sociale la nivel local, închiderea spitalelor raionale și a policlinicilor”.

Între „invită” și „solicită”

În comunicatul socialiștilor sunt reluate trei narațiuni mai vechi ale propagandei pro-Kremlin: „căsătoriile persoanelor de același sex”, „vânzarea pământurilor străinilor” și „reforma administrativ-teritorială”, care sunt prezentate drept condiții pe care Parlamentul European le-ar impune Republicii Moldova pentru a avansa pe calea integrării europene, după ce țara noastră a obținut statutul de țară candidată la UE pe 23 iunie 2022.

Parlamentul European recomandă, nu condiționează

Purtătorul de cuvânt al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, **Daniel Vodă**, a declarat pentru portalul [Stopfals.md](#) că **Rezoluția** Parlamentului European referitoare la punerea în aplicare a Acordului de asociere UE-Republica Moldova, la care se referă PSRM și unele surse media, a fost adoptată încă la 19 mai 2022 și nu conține o listă de condiții pentru aderarea Republicii Moldova la UE. În Rezoluția de pe 19 mai 2022, Parlamentul European a inclus un set de recomandări, și nu condiții pentru continuarea procesului de aderare a Moldovei la UE.

(*Articolul integral poate fi citit pe portalul [Stopfals.md](#)*)

RUSOFOBIA, un pseudo-motiv pentru presiuni, victimizare și justificare a agresiunii militare

AUTOR: MĂDĂLIN NECȘUȚU
(publicat la 09 ianuarie 2023)

De la începutul războiului agresiv și nejustificat al Federației Ruse împotriva Ucrainei, purtătoarea de cuvânt a ministerului rus al Afacerilor Externe, Maria Zaharova, nu scapă nicio ocazie de a răspândi informații denaturate, speculații și falsuri despre realitățile din Republica Moldova și acțiunile autorităților moldovenești. În majoritatea cazurilor, ea invocă o pretinsă persecutare a vorbitorilor de limbă rusă în țara noastră. Portalul Stopfals.md a analizat câteva din ultimele declarații ale Mariei Zaharova.

Rusia deplânge închiderea „ultimelor surse” de informații pentru vorbitorii de limbă rusă

Decizia din 16 decembrie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale (CSE) de a suspenda pe perioada stării de urgență licențele a șase posturi de televiziune: Primul în Moldova, RTR Moldova, Accent TV, NTV Moldova, TV6 și Orhei TV, a stârnit reacții adverse și comentarii malițioase din partea purtătoarei de cuvânt a MAE din Rusia. În comentariul său de pe 17 decembrie, **Maria Zaharova** a acuzat autoritățile de la Chișinău că „mențin cursul de lichidare a oricărei forme de disidență în țară, prin metode totalitare de cenzură”, afirmând că „milioanele de vorbitori de limbă rusă” sunt privați de „ultimele surse de conținut informativ din țară în limba preferată de ei” și calificând decizia ca „lezare cinică a drepturilor minorităților naționale”.

Afirmația că, prin aceste acțiuni, guvernarea atentează la drepturile vorbitorilor de limbă rusă și îi privează de „ultimele surse” de informație, este una falsă. Or, în țara noastră sunt multe alte posturi care difuzează conținut informativ și în limba rusă, ele pot fi urmărite atât prin televiziunea digitală terestră, cât și prin rețelele de cablu. Reamintim că decizia CSE a fost luată „în scopul protejării spațiului informațional național și prevenirii riscului de

dezinformare prin răspândirea informațiilor false sau a tentativelor de manipulare a opiniei publice, având la bază lista persoanelor fizice și juridice supuse sancțiunilor internaționale”.

Pretinsa rusofobie, pretext pentru invadarea Ucrainei

Narativul pretensei rusofobii este permanent vociferat de politicieni și surse media pro-Kremlin. Acesta a fost și unul din motivele false, invocate de Vladimir Putin pentru începutul invaziei armatei în Ucraina, el a declarat atunci că prin așa-zisele acțiuni de „demilitarizare” și „denazificare” sunt apărați vorbitorii de limba rusă care ar fi discriminați.

Ulterior, la nici o lună de la începutul războiului, Ambasada Federației Ruse în Republica Moldova a lansat pe Facebook un apel către cetățenii ruși, îndemnându-i să sesizeze ambasada dacă sunt discriminați pe bază de etnie, limbă, cultură și religie. Atunci, mai mulți utilizatori de rețele sociale, vorbitori de limbă rusă, au comentat că în Moldova nu se simt discriminați și nu le sunt încălcate drepturile.

(Articolul integral poate fi citit pe portalul [Stopfals.md](https://stopfals.md))

EUVSDISINFO.EU

Un an nou, trucuri vechi

(publicat la 12 ianuarie 2023)

În timp ce majoritatea dintre noi am întâmpinat noul an 2023 și ne-am văzut mai departe de viață, ecosistemul de dezinformare pro-Kremlin pare să fi rămas înțepenit într-o buclă temporală. Acest lucru devine evident dacă stăm să analizăm narațiunile pe care actorii pro-Kremlin le promovează începând de săptămâna trecută. Eforturile lor par a fi o selecție a celor mai uzate teme pe care le are de oferit mașinăria Kremlinului.

Mai întâi, Ucraina ca presupus interpus și marionetă a SUA și a Occidentului. Mai multe canale mediatice pro-Kremlin au scos de la naftalină discursul potrivit căruia SUA folosesc Ucraina încă din 2014 ca pe o unealtă în războiul americanilor împotriva Rusiei. Nu. Rusia este, de fapt, cea care a pornit un război împotriva Ucrainei de aproape opt ani. Inviazia la scară largă a Ucrainei de către Rusia în februarie 2022 a înlăturat orice confuzie cu privire la acest subiect.

În al doilea rând, acuzarea Ucrainei de operațiuni năucitoare sub steag fals. Recent, Sputnik a mers până într-acolo încât să susțină că, în Ajunul Crăciunului ortodox, trupele ucrainene au deschis mormintele din mai multe cimitire din Harkov, au exhumat rămășițele, le-au mutilat, apoi le-au aruncat în gropi comune pentru a crea false dovezi de tortură și de

împușcare a civililor de către trupele ruse. Această acrobație mentală este deplasată chiar și după standardele aparatului de dezinformare rus. Fără a mai pune la socoteală că există ample dovezi ale faptelor reprobabile comise de trupele ruse în Ucraina.

Dacă prima oară nu funcționează, încearcă iar și iar și iar

Chiar înainte de sărbători, un alt videoclip satiric înfățișând cetățeni ai UE înghețând de frig de Crăciun a fost postat pe canalul de Telegram al RT, unde a adunat peste 600 000 de vizualizări. Suspecții obișnuiți – Sputnik, RIAFAAN și RIA, printre alții – au publicat rapid articole cu linkuri către videoclipul de pe site-ul RT. În plus, în perioada sărbătorilor, mai mulți propagandiști de rang înalt ai Kremlinului, printre care Margarita Simonyan, au distribuit și ei videoclipul, adăugându-i încă un milion de vizualizări.

Acesta este al cincilea videoclip în stil similar pe care l-am detectat de la începutul lunii noiembrie a anului trecut. Tema comună a tuturor acestor videoclipuri este abordarea satirică a crizei energetice, care portretizează presupusele dificultăți ale cetățenilor UE, însoțită de o producție profesională de înaltă calitate. Toate aceste videoclipuri sunt subtitrate în limba engleză, indicând cu certitudine că vizează publicul străin. Videoclipurile precedente nu afișau realizatorul. Însă pe acesta îl putem atribui cu încredere RT, deoarece poartă sigla sa și a fost distribuit mai întâi de acest canal. De asemenea, nu am găsit copii ale videoclipului fără sigla RT până acum.

Fiecare videoclip publicat pare a fi tot mai dezechilibrat și deconectat de la realitate. Deși anul trecut au existat îngrijorări întemeiate legate de aprovizionarea UE cu energie, aceasta a reușit să își umple depozitele de gaz la 80 % din capacitate până la începutul lunii noiembrie, conform planului. În cele din urmă, stocurile au ajuns la peste 95 %. În prezent, la jumătatea iernii, acestea se situează la o capacitate însemnată de 83,5 %. În plus, prețurile gazului în Europa au scăzut până la nivelurile înregistrate înaintea invaziei din Ucraina.

(Articolul integral poate fi citit pe portalul Euvdisinfo.eu)

„Refugiații nu sunt bineveniți” – Cum minte propaganda rusă despre refugiații ucraineni

AUTOR: DZVENYSLAVA SHCHERBA

(publicat la 18 Ianuarie 2023)

Propagandiștii ruși continuă să mintă cu privire la realitatea vieții în Ucraina și în Occident în numeroase moduri. Astfel, ei nu au neglijat, desigur, subiectul refugiaților ucraineni în țările UE.

După începerea războiului de proporții în Ucraina, la 24 februarie 2022, milioane de ucraineni au fost nevoiți să își părăsească locuințele pentru a se muta în alte părți ale țării sau chiar în străinătate. În timp ce oamenii fugeau de bombele și ocupația rusească, iar țările le ofereau adăpost, propagandiștii ruși au început să creeze noi narațiuni despre refugiații ucraineni.

„UE s-a săturat de refugiații ucraineni” este probabil cea mai proeminentă narațiune creată de propaganda rusă. În acest sens, propagandiștii încearcă să consolideze retorica generală anti-occidentală din Rusia și să arate Occidentul ca fiind „lipsit de principii” și „slăbit de sancțiunile antirusesești”.

Prin urmare, această narațiune mai amplă poate fi analizată din mai multe perspective.

În primul rând, Rusia încearcă să prezinte Ucraina ca un „stat eșuat” și o parte „incontestabilă” a Rusiei. Mesajul despre refugiații ucraineni care sunt „lăsați” în Europa în ciuda „promisiunilor Occidentului” se potrivește cu narativul care prezintă Rusia ca fiind singura șansă pe care o au ucrainenii de a primi ajutor și adăpost. Pe lângă faptul că prezintă diferite istorii ale unor persoane care au acceptat pașapoarte rusești și au plecat în Rusia „trăind cea mai bună viață”, propagandiștii ruși nu ezită să includă și o retorică anti-occidentală. Astfel,

ei acuză Occidentul de crearea unei „catastrofe umanitare”, precum și de „blocarea posibilităților ucrainenilor din regiunile estice și sudice de a căuta adăpost în Rusia din cauza rusofobiei”.

În plus, atunci când descriu situația refugiaților ucraineni în UE, propagandiștii ruși indică „o

scădere a interesului Occidentului față de ucraineni”, cauzată de „dorința Occidentului de a sprijini războiul din Ucraina și de a distruge Rusia” și de a „investi în armata ucraineană, nu în refugiați”.

Un alt punct cheie în narațiunile de propagandă ale Rusiei este încercarea de a arăta Occidentul ca fiind „rasist” și „inclinat să sprijine ucrainenii mai mult decât alți refugiați”. Acest mesaj urmărește, de asemenea, să prezinte Occidentul ca fiind „interesat să prelungească războiul în pofida vieților oamenilor”.

Cu toate acestea, propagandiștii ruși merg dincolo de retorica anti-occidentală în relațiile lor despre refugiații ucraineni. De asemenea, aceștia îi dezumanizează pe ucrainenii care caută adăpost de la război. Unul dintre mesajele majore în acest caz este acuzarea ucrainenilor că „vor să jefuiască țările UE” și că „primesc totul pe gratis”.

(Articolul integral poate fi citit pe portalul Ukraineworld.org)

Fabrica de clone „Ilan Șor pentru popor” și sutele de trolli care-i lustruiesc imaginea

AUTOR: ANATOLIE EȘANU
(publicat la 20 Ianuarie 2023)

Cel puțin 21 de pagini și peste 100 de profiluri false de facebook îi lustruiesc zilnic imaginea deputatului fugar Ilan Șor, liderul Partidului Șor. Numeroase pagini create în Asia au primit, peste noapte, denumiri și fotografii noi, purtând acum numele și imaginea lui Ilan Șor sau a partidului și televiziunilor acestuia.

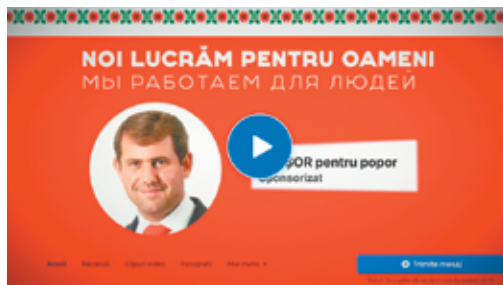
Cu mii de euro pom-pate în postări sponsorizate și cu aportul celor peste 100 de postaci, care comentează, dau like-uri și-i distribuie postările, Ilan Șor capătă în mediul virtual imaginea unui „politician tânăr, iubit de

cetățeni, bun manager, om de echipă, căruia îi pasă de popor și de oamenii săraci”.

Suma exactă, cheltuită de Șor pentru a-și sponsoriza mesajele publicate pe paginile de facebook nu poate fi cunoscută exact, deoarece Meta, compania care deține rețeaua de socializare Facebook, publică doar parțial informațiile despre sumele cheltuite pe reclame, iar în unele cazuri, aceste informații nu sunt publicate deloc. Totuși, puținele informații despre reclame disponibile pe unele dintre pagini ne arată că sumele cheltuite sunt cel puțin de ordinul miilor de euro per pagină.

„Ilan Șor pentru popor”

Zeci de postări sponsorizate, publicate de o pagină cu numele „Ilan ȘOR pentru popor”, în care este laudat Partidul Șor, apar în „feedul” utilizatorilor de facebook din R. Moldova, începând cu luna decembrie a anului trecut.

Pagina care publică aceste postări are ca poză de profil fotografia lui Ilan Șor, iar drept copertă – o imagine cu simbolurile și culorile Partidului Șor, pe care apare mesajul „Noi lucrăm pentru oameni”, scris în română și în rusă.

ZdG a constatat că, de fapt, există nu doar una, ci nu mai puțin de 13 pagini cu același nume – „Ilan ȘOR pentru popor”, toate redenumite recent. 11 dintre ele arată identic, având aceeași poză de profil și de copertă, astfel încât utilizatorii obișnuiți de facebook nu-și dau seama că postările pe care le văd vin de la pagini diferite.

Examinarea acestor pagini arată că toate au urmat același „traseu”. Au fost create la o dată anterioară, de către administratori din Asia, nu au avut absolut nicio activitate, apoi, pe parcursul lunilor decembrie 2022 și ianuarie 2023 au „adoptat” numele și imaginea lui Ilan Șor și au început să distribuie sponsorizat postări despre proiectele cu care se laudă Partidul Șor, precum parcul de distracții „OrheiLand”, un drum reparat sau o grădiniță renovată.

(Articolul integral poate fi citit pe portalul Zdg.md)

VERIDICA.RO

Rusia amenință militar, informațional și politic Republica Moldova.

Chișinăul ia măsuri de consolidare a securității și mizează pe sprijinul partenerilor occidentali

AUTOR: CORNELIU RUSNAC

(publicat la 25 Ianuarie 2023)

Bombardamentele rusești asupra Ucrainei au alertat și autoritățile de la Chișinău după ce, în mai multe ocazii, fragmente de rachete au căzut pe teritoriul Republicii Moldova. Incidentele au arătat cât de vulnerabilă este Republica Moldova din punct de vedere militar, fără o apărare antiaeriană și cu o armată de doar șase mii de persoane. Pericolul cel mai mare pentru securitatea și stabilitatea statului pare să vină însă din altă parte – din spațiul informațional controlat de Rusia și din partea unor politicieni care se bucură, pe față sau în secret, de sprijinul Moscovei.

Amenințările militare ale Rusiei la adresa Republicii Moldova, de la rachete la o posibilă invazie

Atacul masiv cu rachete lansat de Rusia asupra Ucrainei la 14 ianuarie 2023 a afectat și Republica Moldova. Fragmente ale unei rachete au fost descoperite de polițiștii de frontieră lângă localitatea Larga din nordul țării, în imediata apropiere a graniței cu Ucraina. De această dată, fragmentele conțineau și focosul rachetei, care a fost distrus ulterior de militari prin explozie controlată. Autoritățile de la Chișinău nu au precizat despre ce fel de rachetă este vorba și de cine a fost lansată – de Rusia sau de antiaeriana ucraineană.

A fost al treilea incident de acest gen pe teritoriul Republicii Moldova. Primul s-a înregistrat la 31 octombrie anul trecut lângă localitatea Naslavcea, la fel din nordul Republicii Moldova, când fragmente aparent ale unei rachete Kalibr distruse de antiaeriana ucraineană, au căzut lângă satul respectiv. Suflul exploziei a distrus geamurile mai multor case.

Cel de al doilea incident s-a produs, la 5 decembrie, lângă orașul Briceni, situat și el în extremitatea nordică a Republicii Moldova. De această dată, fragmente de rachetă au fost descoperite într-o livadă de lângă oraș, la fel în urma unui atac cu rachete asupra Ucrainei.

Este de presupus că aceste incidente s-au produs din cauza unor rachete rusești care vizau nodul electroenergetic de la Novodnestrovsk, situat pe

Nistru, la doar câțiva kilometri de frontiera cu Republica Moldova.

Aici ar mai trebui spus că, pe 10 octombrie, trei rachete rusești au survolat spațiul aerian al Republicii Moldova, lucru pe care Rusia a refuzat să-l recunoască.

Pe fundalul ultimului incident din această serie, cel din 14 ianuarie, președintele Republicii Moldova, Maia Sandu, a condamnat „războiul brutal al Federației Ruse împotriva Ucrainei”, subliniind că acesta afectează direct Republica Moldova.

Mărirea bugetului de apărare nu rezolvă problemele de securitate ale Republicii Moldova. La Chișinău se discută și despre o posibilă integrare în NATO

Chișinăul rămâne vulnerabil, în continuare, în ceea ce privește rachete rusești care să survoleze sau să cadă pe teritoriul său, deoarece Republica Moldova nu are apărare antiaeriană. La recentul Forum Economic de la Davos, Maia Sandu le-a cerut aliaților occidentali sisteme de apărare antiaeriană. În pofida acestei majorări, experții consideră că fondurile respective sunt insuficiente pentru a acoperi necesitățile sistemului național de apărare.

Noul context a dus însă și la reluarea discuțiilor privind o posibilă integrare a Republicii Moldova în NATO, o Alianță care ar putea să îi asigure cu adevărat securitatea. Un astfel de pas ar fi relativ dificil, pentru că implică eliminarea prevederii despre neutralitate din Constituție, ceea ce ar fi destul de dificil. În plus, nu e suficient ca Republica Moldova să ceară să fie primită în NATO – pe de-o parte cererea trebuie aprobată de toți aliații, iar pe de altă parte Moldova trebuie să îndeplinească un set de criterii pe care Alianța le cere de la membrii săi.

Pericolul cel mai mare – spațiul informațional și politicienii sprijiniți de Rusia. Filorușii se poziționează pentru alegerile locale din 2023

Dacă din punct de vedere militar, Republica Moldova pare să se afle într-o relativă siguranță atât timp cât trupele ucrainene reușesc să împiedice armata rusă să înainteze spre Vest, lucrurile nu stau la fel și din punct de vedere politic sau informațional.

Este de presupus că, în următoarele luni, Rusia va încerca să-și promoveze mai intens interesele sale prin intermediul unor politicieni loiali, mai vechi sau mai noi, care au făcut sau vor face jocul Moscovei, mai ales într-un an electoral cum este 2023. În toamna acestui an în Republica Moldova vor avea loc alegeri locale care ar trebui privite, cum spun unii experți, ca o repetiție generală a scrutinului parlamentar din 2025.

(Articolul integral poate fi citit pe portalul Veridica.ro)

STOPFALS.MD

FALS: În școlile din Moldova sunt scoase din uz noțiunile de „mamă” și „tată”

AUTOR: CONSTANTIN HAIRETDINOV

(publicat la 26 Ianuarie 2023)

Unele site-uri au publicat un text în care se spune că în școlile din Moldova ar fi scoase din uz noțiunile de „mamă” și „tată”, acestea fiind înlocuite cu „părinte 1, părinte 2”, lucru care ar avea legătură cu promovarea LBGT. Informația respectivă a fost preluată de pe canalul de Telegram al lui Bogdan Țirdea, deputat din partea Blocului Comuniștilor și Socialiștilor. Este vorba despre o solicitare privind achiziționarea biletelor pentru odihna copiilor în taberele de vară, solicitare care a fost elaborată în unul din liceele din Chișinău. Reprezentanții instituției ne-au răspuns că afirmațiile sunt mincinoase.

Родитель 1, родитель 2 и я — дружная семья: В молдавских школах не используют слова "мама" и "папа"

Doamnă directoare,

Subsemnatul/a _____

părinte/reprezentant legal al elevei /ului _____

din clasa a _____, rog să ne oferiți un bilet la tab-
_____ pentru schimbul _____

Datele de contact, părinte (I) _____

Datele de contact, părinte (II) _____

Directorului IPLT „ Livi
Dn ei Ala Gherr

Țârdea semnaleză „o nouă lovitură asupra familiei tradiționale”

Informațiile despre așa numitele „noutăți din instituțiile educaționale” le-am surprins pe Facebook, pe pagina publicației „Комсомольская правда” **Kp.md**. În material lipsește sursa acestor informații. Prin textul care însoțește poza („Новые стихи: Родитель 1 моет раму” / în traducere: „Poezie în versiune nouă: Părintele 1 stală rama”) și concluzia de la finalul articolului („Интересный выбор терминов в православной стране. А почему нет? Церковь молчит, общественность тоже. Хорошие времена, зачем возмущаться?” / în traducere: „Interesantă terminologie într-o țară ortodoxă. De ce nu? Biserica tace, la fel face și societatea. Păi, dacă avem vremuri bune, de ce ne-am revolta?”), redacția promovează un narativ fals despre niște schimbări în sistemul de învățământ care ar fi impuse de partidul aflat la guvernare.

Toată informația, în afară de titlu, a fost preluată de pe canalul de Telegram al lui Bogdan Țârdea, deputat în Parlamentul Republicii Moldova din partea Blocului Comuniștilor și Socialiștilor. Pe canalul deputatului, la fel, nu este indicat de unde au fost obținute informațiile respective.

În titlul materialului publicat de Kp.md – „Părintele 1, părintele 2 și eu – o familie prietenoasă. În școlile din Moldova nu sunt folosite cuvintele ”mama” și ”tată”, este utilizat pluralul – „în școlile din Moldova”, în textul proprius-zis se spune despre „școlile din Chișinău”, după care e scris că este vorba despre un singur liceu din Chișinău – Liceul „Liviu Deleanu”. Acolo părinților le-ar fi fost distribuite formulare pentru achiziționarea biletelor pentru odihna copiilor în taberele de vară. În formulare au fost specificate, inclusiv, următoarele: „Date de contact, părinte (I)” și „Date de contact, părinte (II)”.

Se spune că formularul ar avea legătură cu adoptarea Convenției de la Istanbul, după ratificarea căreia în „școlile și liceele din Moldova au început să fie scoase din uz noțiunile de „mamă” și „tată”, fiind promovată în acest mod agenda LGBT”. În text nu este specificat cum autorul a ajuns la o astfel de concluzie.

Administrația liceului: „Sunt niște minciuni”

Am luat legătura cu administrația Liceului „Liviu Deleanu” din Chișinău. Potrivit vice-directoarei Irina Baran, care a și elaborat formularul cu pricina, instituția nu scoate din uz noțiunile de „mamă” și „tată”, la fel, nu există niciun fel de promovare a LGBT. Opțiunea respectivă din formular a fost dictată de intenția de a nu discredita familiile monoparentale. „Acest caz a fost transformat într-un fals. (...) Este o minciună că n-am folosi în liceu noțiunile de „mamă” și „tată” sau că le-am interzice. Păcat că se fac tentative de a politiza orice subiect și de a-l transforma nefondat într-o minciună”, ne-a spus Irina Baran.

(Articolul integral poate fi citit pe portalul Stopfals.md)

EUVSDISINFO.EU

Antisemitismul și dezinformarea pro-Kremlin

(publicat la 27 Ianuarie 2023)

Chiar la sfârșitul anului 2022, principalul rabin al Moscovei, acum în exil, a făcut o declarație remarcabilă, îndemnându-i pe evreii ruși să părăsească țara cât mai este posibil, înainte de a fi transformați în țapi ispășitori pentru greutățile cauzate de războiul Rusiei în Ucraina.

În pofida eforturilor de lungă durată ale Kremlinului de a prezenta Rusia ca principala forță de rezistență împotriva nazismului, acum și de-a lungul istoriei, mass-media pro-Kremlin a întreținut în mod obișnuit mesaje antisemite. O mare parte dintre acestea își au originea în cercurile conservatoare și religioase naționaliste rusești. A fost, dacă nu sprijinit, atunci *tolerat* de autoritățile ruse și a ajuns în mass-media pro-Kremlin.

Antisemitism camuflat în teorii ale conspirației despre persoane

Potrivit unui studiu realizat în 2020 de Network Contagion Research Institute, **reprezentările conspiraționiste ale evreilor sunt adesea camuflate sub forma unor teorii ale conspirației despre anumite persoane**, de exemplu despre George Soros. Aceasta este o tendință pe care am observat-o în mass-media pro-Kremlin. Baza de date EUvsDisinfo conține peste 200 de intrări care documentează afirmații de dezinformare care îl acuză pe George Soros de tot felul de răutăți – de la controlul liderilor ucraineni până la scheme globale de trafic de persoane.

Un alt exemplu recent este un meme (imagine) cu tonuri antisemite clare, care îl ironizează pe președintele Ucrainei, Zelenski, și care a fost distribuit de contul oficial de Twitter al Ambasadei Rusiei în Marea Britanie. Comitetul Evreiesc American a condamnat imaginea, subliniind că aceasta a fost un ecou al vechii propagande antisemite prin degradarea evreilor prin stereotipuri faciale fictive.

Denaturarea Holocaustului – o formă de antisemitism

Unul dintre cele mai grave exemple de retorică antisemită a avut loc în mai 2022, când ministrul de externe al Rusiei, Serghei Lavrov, a declarat că Hitler avea „sânge evreiesc” și că „cei mai înfocați antisemiți sunt de obicei evrei”, într-o încercare aparentă de a-l denigra pe președintele Ucrainei, Zelenski. Deși se pare că Putin și-a cerut ulterior scuze pentru afirmațiile lui Lavrov, acesta nu a fost un incident izolat sau ultimul incident cu declarații antisemite din partea celui mai înalt diplomat rus.

În ianuarie 2023, la conferința sa anuală de presă, Lavrov a afirmat că Occidentul duce un război împotriva Rusiei cu scopul de a impune o „soluție finală la chestiunea rusă”, făcând astfel o paralelă între crimele Germaniei naziste și sprijinul internațional pentru Ucraina, care se apără împotriva agresiunii rusești.

(Articolul integral poate fi citit pe portalul Euvsdisinfo.eu)

O ceartă dintre cumpărător și vânzătoare a degenerat într-un conflict interetnic: Ce s-a întâmplat în realitate

AUTOR: CONSTANTIN HAIRETDINOV

(publicat la 12 februarie 2023)

În rețelele sociale este distribuit un filmuleț cu o ceartă care s-a iscat la una din stațiile PECO în apropierea orașului Râșcani. Persoana care a postat înregistrarea a scris că angajata stației PECO, refugiată din Ucraina, „își face de cap”. În secvențele video este înregistrat momentul când angajata stației PECO începe să înjure în ucraineană și spune, adresându-se autorului filmulețului, „să zдохнеști”. Am găsit stația PECO cu pricina și am discutat cu protagonistul înregistrării video. Ea ne-a spus că nu este refugiată și a prezentat propria versiune a conflictului.

Autorul video-ului:

lată ce fac hoholii la noi în Moldova

Înregistrarea video a scandalului de la stația PECO a apărut pe TikTok la 20 ianuarie, fiind încărcată de pe contul *mail.com_md*. Filmulețul a adunat 2,4 mil. de vizualizări. Ulterior înregistrarea a început să fie distribuită și pe alte rețele sociale, în special pe Facebook. În această rețea, utilizatorii au presupus că întâmplarea ar fi avut loc la Chișinău.

În video se vede că angajata stației PECO refuză să vândă două sticle de apă carbogazoasă, după care totuși le vinde, înjurând în același timp în limba ucraineană, iar la un moment dat strigă „să zдохнеști”, adresându-se celui care filma. Făcând înregistrarea, autorul comenta în paralel, replicându-i femeii prin: „auzi, singură să graiești ucrainește la tine acasă” și „uite, ce fac hoholii la noi în Moldova”.

Sub acest video au fost scrise peste 2,6 mii de comentarii, iar multe din ele incită la ura interetnică.

Casierița de la PECO: Sunt din Moldova, nu-s refugiată

Am găsit stația PECO unde s-a produs incidentul. Ea se află în apropierea orașului Râșcani, în regiunea de nord a Moldovei.

Femeia se numește Nadejda. Ea ne-a relatat că s-a născut într-un sat din raionul Râșcani și că nu-i refugiată. Din spusele Nadejdei, conflictul cu tinerii a durat aproape o oră și jumătate și a fost provocat de cumpărători.

În primele trei luni de la declanșarea războiului, activiștii pentru drepturile omului au identificat 83 de cazuri de folosire a discursului de ură

Din spusele **Irinei Corobcenco**, expertă în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale la Asociația Promo-LEX, doar în primele trei luni de la declanșarea războiului Rusiei împotriva Ucrainei, au fost identificate 83 de cazuri de folosire a discursului de ură, majoritatea în presa online.

(Articolul integral poate fi citit pe portalul Stopfals.md)

**STOP
FALS**

#NuRăzboiului
#NuDezinformării

FALSURI DESPRE RĂZBOIUL RUSIEI ÎMPOTRIVA UCRAINEI

- FALS:** În Ucraina este operațiune de denazificare și demilitarizare
- FALS:** Rusia nu bombardează obiectivele civile din Ucraina
- FALS:** Rusia apără vorbitorii de limbă rusă din Ucraina care sunt discriminați
- FALS:** În laboratoarele din Ucraina se pregăteau arme biologice
- FALS:** Prin Ucraina, Rusia luptă cu NATO
- FALS:** Masacrele din Ucraina sunt înscenate de ucraineni
- FALS:** Războiul s-a început din cauza păcatului „săvârșit” de comunitatea LGBTI
- FALS:** Moldova a interzis panglica negru-oranj – „simbol al victoriei în Marele Război pentru Apărarea Patriei!”
- FALS:** Refugiații ucraineni din Moldova sunt agresivi
- FALS:** Autoritățile Moldovei pregătesc mobilizarea cetățenilor pentru un nou război pe Nistru

FOTO: Reuters